

NÉZŐPONT INTÉZET

MSZP TISZTÚJÍTÁS: A LÉT A TÉT

A NÉZŐPONT INTÉZET ELEMZÉSE
2016.06.21.

ÖSSZEFOGLALÓ

- A már lassan tíz éve válságban lévő MSZP támogatottsága továbbra sem talál magára, az egykor több milliós táborral is rendelkező pártnak mára nagyjából 700 ezer szimpatizánsa maradt. A Demokratikus Koalíció és az MSZP közötti olló egyre szűkül, így Gyurcsány Ferenc évről-évre nagyobb zsarolási potenciállal rendelkezik az MSZP-vel szemben.
- A hétvégi tisztújítás könnyen végleg megpecsételheti a szocialista párt sorsát, hiszen míg a programok szintjén nincsen nagy különbség az egyes elnök-jelöltek között, a szövetségekötési politikájuk eddigi nyilatkozataik alapján jelentősen eltérne egymástól. Az egyes jelöltek pozíciója ebben a kérdésben azért is fontos, mert a baloldali összefogás valamilyen formában biztosan létrejön 2018 előtt, így az egyetlen igazi kérdés, hogy az MSZP mennyire tudja érvényesíteni érdekeit majd a tárgyalóasztalnál.
- Az MSZP önállóságára Molnár Gyula győzelme jelentené a legnagyobb veszélyt, hiszen az egykori újbudai polgármester a gyors és érdekérvényesítés nélküli megállapodás képviselője. A volt miniszterelnökkel régóta szoros kapcsolatot ápol Molnár Gyula, amelyet jól mutat, hogy még 2011-ben is – amikor már a Demokratikus Koalíció párttá szervezését készítették elő – ott volt Gyurcsány Ferenc éwertékelő beszédén. A két politikus emellett többször kölcsönösen kiállt egymás mellett: a volt polgármester az őszi beszéd után, míg a DK-vezér a korrupciós vádak kapcsán támogatta politikustársát. Az elnökjelölt a 2014-es baloldali összefogás problémáját is csupán abban látta, hogy „azokban rengeteg” volt „a személyes indulat”, de mint mondta, „benne ilyen nincs”.
- A jelöltek közül a legtapasztalatlanabbnak számító Harangozó Tamás is többször utalt arra, hogy részt venne egy DK-val történő együttműködésben, de kizárólag Gyurcsány Ferenc nélkül. Kérdéses ugyanakkor, hogy a rövid politikai múlttal rendelkező Harangozó Tamás rendelkezne-e akkora tárgyalási kompetenciával, hogy feltételeket tudjon szabni a Demokratikus Koalíciónak és az azt vezető, több évtizedes politikai és öt éves miniszterelnöki tapasztalattal rendelkező Gyurcsány Ferencnek.
- Tóbiás József és Szanyi Tibor egyértelműen elzárkózna vagy legalábbis erőteljesebben ellenállna egy ilyen szövetségekötésnek, és az önálló szocialista párt megerősítésére helyeznék a hangsúlyt. A jelenlegi elnök a múlt emberének tartja Gyurcsány Ferencet, és azt szeretné, ha a baloldalt ismét csak az MSZP-vel azonosítanák, hiszen szerinte „nem szivárványkoalícióra, hanem egy erős, valóban baloldali MSZP-re van szükség”.
- A szocialista EP-képviselő pedig többször keresetlen szavakkal illette a DK-s pártelnököt, az ő álláspontja talán a legélesebb ebben a kérdésben. Szanyi Tibor elnökként azonban könnyen Mesterházy Attila sorsára juthat, aki ugyan sokáig megpróbált ellenállni Gyurcsány Ferenc nyomásának, de a szocialista párt vezetésből kiszorult politikusok nyomására és puccsveszélytől tartva megadta magát, amely a 2014-es összefogáshoz és annak vereségéhez vezetett a választásokon.

NEM SIKERTÖRTÉNET TÓBIÁS JÓZSEF KÉT ÉVE

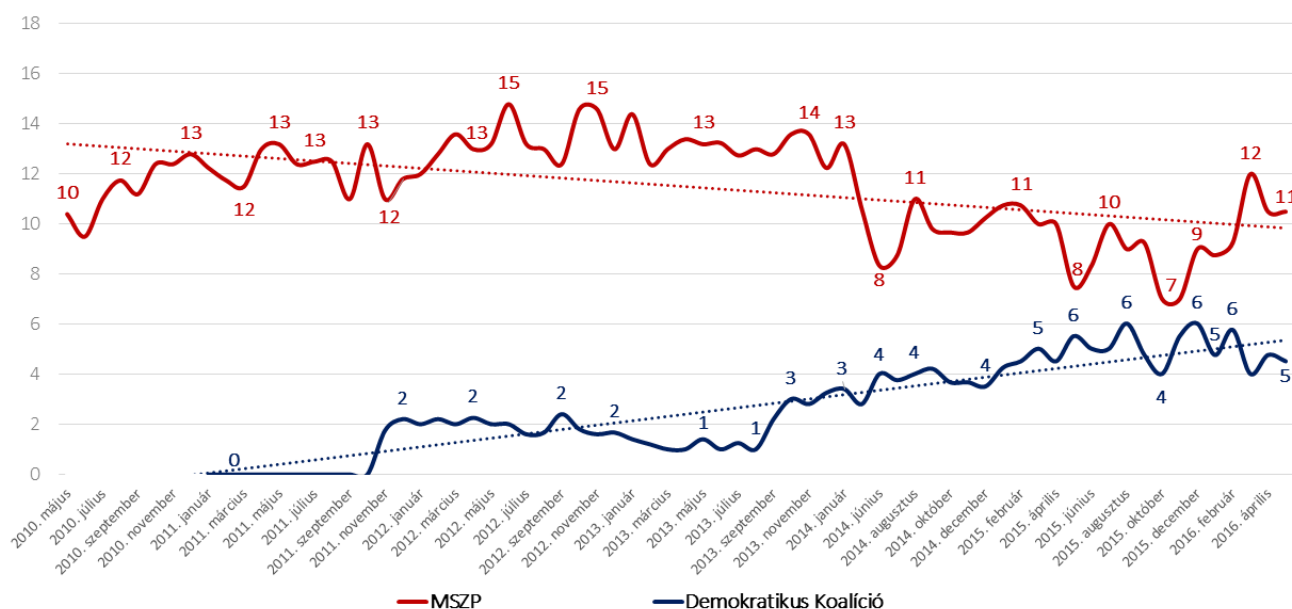
Tóbiás József politikai pályafutása hosszú múltra tekint vissza. A jelenlegi szocialista elnök a rendszerváltást követően azonnal, 1990-ben a Baloldali Ifjúsági Társulás tagja lett, 1997-re már az országos szervezet elnökévé nőtte ki magát, 2002-ig pedig a Fiatal Baloldalt is vezette. Az MSZP színeiben először 1998-ban került az Országgyűlésbe, később az MSZP országos elnökségének lett a tagja, de a pártigazgatói pozíciót is beöltötte már.

2014-ben Mesterházy Attila bukását követően vette át az MSZP vezetését, ebben az időszakban az MSZP sorra kudarcokat szenvedett el: az országgyűlési, az európai parlamenti és az önkormányzati választáson még a vártnál is rosszabb eredményt tudott felmutatni a párt. Tóbiás József első éve az MSZP pénzügyi helyzetének stabilizálásával telt, többek között a párt ingatlanvagyonának egy részét értékesítette, ami miatt számtalanszor kritizálták párttársai. Az ezt követő időszak próbálkozásai (béremelési követelések, aláírásgyűjtések) pedig sorra elbuktak, elnökségének egyetlen sikeresnek nevezhető időszaka idén tavasszal volt, amikor a vasárnapi boltzárral kapcsolatos népszavazási kezdeményezéssel hosszú idő után pár hétre visszanyerte az MSZP a politikai napirend irányítását.

A párton belüli helyzetét ugyanakkor ez sem erősítette meg Tóbiás Józsefnek, a fővárosi és megyei szervezetek az utóbbi időben többször szembementek az akaratával, ami tovább ronbolta a párt közvélemény előtti hitelességét és egységét.

Többek között ennek köszönhető, hogy az MSZP és a Demokratikus Koalíció közötti olló folyamatosan szűkült az utóbbi években, a 2010 utáni támogatottsági trend egyértelmű: az MSZP tábora folyamatosan szűkül, míg a Gyurcsány Ferenc vezette DK trendvonala – a szocialista szavazók átcsábításának köszönhetően – egyértelműen felfelé ível.

AZ MSZP ÉS A DEMOKRATIKUS KOALÍCIÓ TÁMOGATOTTSÁGÁNAK ALAKULÁSA 2010. MÁJUS ÉS 2016. MÁJUS KÖZÖTT
AZ IPSOS/ZRI, MEDIÁN, A NÉZŐPONT INTÉZET, A SZÁZADVÉG ALAPÍTVÁNY ÉS A TÁRKI MÉRÉSI EREDMÉNYEINEK ÁTLAGA
(TELJES NÉPESSÉG, SZÁZALÉK, ADATOK FORRÁSA: KOZVELEMENYKUTATOK.HU)

„LÉTEZIK BALOLDAL, ÚGY HÍVJÁK: MSZP!”

Tóbiás József ebben a kritikus helyzetben próbálta meg pártját az egyedüli baloldali erővé tenni, elnökségének elmúlt két évét összegző írásában kijelentette: „Létezik baloldal, úgy hívják MSZP!”. Ez a törekvése világos üzenet a szövetségkötési politikáját illetően, hiszen a jelenegi, erőteljesen fragmentált baloldal helyett a 2010 előtti viszonyokhoz szeretne visszatérni, amely egy erős balközép párt által dominált politikai pólust jelentene.

2014-ben az MSZP új elnökeként, első beszédében kijelentette,¹ társadalmi szerződést kell kötni az emberekkel a baloldal megújulásához, de ehhez szerinte

„nem szivárványkoalícióra, hanem egy erős, valóban baloldali MSZP-re van szükség”.

Gyurcsány Ferenc és Bajnai Gordon 2010 előtti kormányzását is kritizálta, amikor azt mondta, „az elmúlt évtizedben megkopott az az alapelv, hogy minden körülmények között a demokratikus keretek számítanak, az elmúlt négy évben pedig szinte eltűnt”. Első elnöki beszédében a Jobbikkal kapcsolatos viszonyra is kitért, mint mondta, „nem a leghangosabb, a legnagyobb párt akarnak lenni”.

Ez a beszéd előrevetítette, hogy Tóbiás József elnöksége során az MSZP több konfliktust is felvállal Gyurcsány Ferencsel és pártjával. Idén májusban Tóbiás József az őszi beszéd évfordulója kapcsán például azt mondta a DK-s pártelnökről, hogy szerinte ő „már csak a múlt”, az MSZP-t az ellenfeleivel szemben az érdekli, „hogyan van a magyar emberekkel”.²

A legélesebben a két párt közötti ellentét idén tavasszal, a dunaújvárosi időközi választás kapcsán mutatkozott meg. Gyurcsány Ferenc közvetlenül a választás előtt arról beszélt, hogy „az MSZP-Fidesz-Jobbik koalíció Kínához fűződő politikai barátsága nem sodorhatja veszélybe egy gyár és egy város jövőjét”.³ A DK-s pártelnök több ultimátumot is adott a szocialistáknak, ugyanakkor Tóbiás József az önálló MSZP indulást támogatva arról beszélt, hogy nem utasítják el az együttműködést a dunaújvárosi időközi választáson, „csak éppen ők máshogy képzelik el ezt”.

Az elnökválasztási kampányban az esetleges szövetségkötési kérdésre válaszolva⁴ az újrainduló Tóbiás József azt mondta Gyurcsány Ferencre utalva, hogy

„felénk, akit leárusítanak, azzal nem szoktak egy asztalhoz ülni”.

A 2014-es baloldali összefogás helyett a pártelnök egy „társadalmi koalíció” létrehozását szeretné, így esetében a szövetségkötési politika világos lenne, újráválasztása esetén – az eddigi tevékenysége és nyilatkozatai alapján – továbbra is kitarzana az önálló MSZP mellett.

¹ http://hvg.hu/itthon/20140719_MSZP_kongresszus_Tobias_Egyutt_DK

² <http://nepszava.hu/cikk/1095087-tobiasorban-es-gyurcsany-mar-csak-mult>

³ <http://www.origo.hu/itthon/20160604-gyurcsany-mszp-fidesz-jobbik-koaliciot-vizionalt.html>

⁴ http://inforadio.hu/belfold/2016/05/31/tobias_jozsef_es_gyurcsany_ferenc_nem_egy_asztalnál_eszik_huslevest/

Ugyanakkor ennek realitása az ő elnöksége alatt egyáltalán nem nőtt, és ha az elmúlt két évhez hasonlóan nem sikerülne pártja támogatottságát érdemben növelnie, akkor egy ilyen törekvés a dunaújvárosi időközi választást megelőző konfliktusokat eredményezne a baloldalon, amely egyértelmű választási kudarcot eredményezne ismét. Ennek ellenére az MSZP önállósága szempontjából Tóbiás József jelenthetné pártja számára a „legkisebb rossz” forgatókönyvet.

SZANYI KÖNNYEN MESTERHÁZY SORSÁRA JUTNA

Tóbiás Józsefhez hasonlóan Szanyi Tibor is többször világossá tette, hogy az MSZP útjait külön képzei el Gyurcsány Ferencétől. A szocialista EP-képviselő a jelenlegi pártelnökkel egyidőben, 1998-ban került be a szocialista párt színeiben az Országgyűlésbe. 2010-ben a párt elnökségének is tagja lett, majd 2012-ben elindult az elnöki címért is, de alulmaradt Mesterházy Attilával szemben.

Szanyi Tibor Gyurcsány Ferencet már akkor is kritizálta, amikor még mindketten az MSZP-nek voltak a tagjai. 2010 decemberében azt írta blogjában,⁵

„Gyurcsány Ferenc törekvéseivel szinte maradéktalanul egyet fogok érteni, amennyiben ezeket egy másik pártban fejtí ki.”

Szanyi Tibor már akkor is világossá tette, hogy szerinte egy szocialista pártnak nem lehet gyökeresen eltérő ideológiai bázisú „belső színezéke”, Tóbiás Józsefnél harsányabban képviseli az MSZP önállóságáról alkotott álláspontot. A 2014-es választási kampányt megelőzően például többször élesen kikelt volt párttársa ellen. Miután 2013. októberében, a Demokratikus Koalíció elnöke egy beszélgetésen azt mondta, hogy „az MSZP-hez sok helyről vándorolt pénz”, Szanyi Tibor reakciójában kijelentette,⁶ hogy szerinte Gyurcsány Ferencnek két helyre kéne mennie:

„vagy a Lipótra, vagy a Csillagba”.

A választási kudarcot követően egy interjúban azt mondta Szanyi Tibor, hogy szerinte „Bajnai és Gyurcsány is a tőke embere. Komoly baloldali érzékenységük van, de összességében a politikai bázisuk egy tőkeoldali szabadpiaci gondolkodás. Amit nem tudok elfogadni⁷. A mostani előválasztási kampány során is hasonlóan vélekedett,⁸ mint mondta, másokkal szemben a „Magyar Szocialista Párt nem térhet le arról a pályáról, hogy egy igazi baloldali párt” és továbbra is kitartott azon álláspontja mellett, miszerint a

„Demokratikus Koalíció iparágyszerűen arra specializálódik, hogyan tudja az MSZP-t valamilyen módon legyőzni, vagy minimum meggyalázni”.

⁵ http://index.hu/belfold/2010/12/09/szanyi_kiadna_gyurcsany_utjat/

⁶ <http://hirtv.hu/ahirtvhirei/szanyi-elmegyogyintezetbe-kuldene-gyurcsanyt-1190475>

⁷ <http://index.hu/belfold/2014/04/18/hajajajajaj/>

⁸ http://inforadio.hu/belfold/2016/06/15/szanyi_tibor_szeressuk_ezt_az_orszagot/

Szanyi Tibor elnökként könnyen Mesterházy Attila sorsára juthat. A 2014 előtti pártelnök ugyanis hosszú ideig szintén megpróbált ellenállni Gyurcsány Ferencnek, még a szövetségekötést megelőző hónapokban is azt nyilatkozta, hogy „a volt miniszterelnök személye nem segítené a kormányváltást”.⁹ Ennek ellenére a szocialista párt vezetéséből kiszorult politikusok nyomására és puccsveszélytől tartva megadta magát és végül együttműködött Gyurcsány Ferencsel, ami a 2014-es vereséghez és a szocialista párt további népszerűségvesztéséhez vezetett.

A GYORS ÉS ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS NÉLKÜLI MEGÁLLAPODÁS KÉPVISELŐJE: MOLNÁR GYULA

Molnár Gyula és Harangozó Tamás már nem zárkózik el ilyen nyíltan Gyurcsány Ferentől. Molnár Gyula az egyik legrégebbi szocialista politikus, a rendszerváltás után rögtön belépett a Magyar Szocialista Pártba, melynek színeiben 1990-ben újbudai alpolgármesteri címet szerzett. A hírek szerint Molnár Gyulát az MSZP-n belül működő Deák Ferenc Kör bízta indulásra, amely tagjai között megtaláljuk Lendvai Ildikót, Szekeres Imrét, Tóth Józsefet és Tüttő Katát is. Az elnökjelölt Gyurcsány Ferenc korábbi szlogenjéhez hasonlóan az úgynevezett „Modern Baloldaliságot” jelölte ki az MSZP jövőjeként, de a „mindenki Magyarországává akarjuk változtatni” szöveg is hasonlít a DK „Sokak Magyarországa” programcíméhez.

A volt miniszterelnökkel régóta szoros kapcsolatot ápol Molnár Gyula, amelyet jól mutat, hogy még 2011-ben is – amikor már a Demokratikus Koalíció pártta szervezését készítették elő – ott volt Gyurcsány Ferenc évértékelő beszédén. A két politikus emellett többször kölcsönösen kiállt egymás mellett: a volt polgármester az őszi beszéd után, míg a DK-vezér a korrupciós vádak kapcsán támogatta politikustársát.

A Magyar Nemzetnek Molnár Gyula idén áprilisban azt nyilatkozta,¹⁰ hogy „meg kell hirdetni a nyitás politikáját a politikai családunk felé. Hiszen mi egy nagy család voltunk, de 2006-ban elkezdtünk veszekedni egymással, és 2010-ben szét is váltunk”.

„Azt szeretném, ha legalább a vasárnapi ebédekre összejönnénk újra, és elkezdenénk beszélgetni.”

Az elnökjelölt a 2014-es baloldali összefogás problémáját csupán abba látta, hogy „azokban rengeteg” volt „a személyes indulat”, de mint mondta „benne ilyen nincs”. A tisztújítás előtt pár hónappal egy ilyen nyilatkozat egyértelműen rávilágít Molnár Gyula szövetségekötési elképzeléseire, az nagy valószínűséggel a 2014-es folyamatok egyfajta restaurálása lenne.

Molnár Gyula már a dunaújvárosi időközi előtt sem támogatta az MSZP önnállóságát, mint mondta, „szükség van a szétesett baloldal újbóli összefogására, így a dunaújvárosi időközi választáson a

⁹ <http://nepszava.hu/cikk/676340-mesterhazy-gyurcsany-megoszto>

¹⁰ <http://mno.hu/belfold/molnar-gyula-aldozat-vagyok-nem-bunos-1337804>

szocialistáknak vissza kellene lépniük a DK javára”.¹¹ A választási kudarc után sem állt ki pártja mellett, ehelyett baloldali ellenfeleinek kvalitásait méltatta, szerinte¹²

„az emberek a DK-t tartják pártszerűbbnek, az értelmiségi háttér pedig olyan, mintha átcsúszott volna az Együtt-PM oldalára.”

Molnár Gyula elnöksége esetén tehát az MSZP önállósága nagy valószínűséggel rövid időn belül megszűnne, amely tovább sodorná a szocialista pártot azon az úton, amelyen 2014 előtt megindult: a Demokratikus Koalíció az MSZP segítségével bejutna ismét az Országgyűlésbe, a baloldali magszavazók áramlása a karizmatikus Gyurcsány Ferenc vezette DK-hoz tovább folytatódna.

HAGANGOZÓ TAMÁS GYENGE ALKUPOZÍCIÓVAL BÍRNA

Harangozó Tamás Molnár Gyulánál vélhetőbben visszafogottabb szövetségkötési politikát folytatna, ugyanakkor ő sem zárkózott el egy DK-val történő koalíciókötéstől. Mint mondta,¹³

„ha egy mód van rá, ne a legmegosztóbb és a leelutasítottabb politikussal kívánjanak hozzájárulni a szövetségkötéshez.”

Harangozó Tamás kötődik a legrövidebb ideje a szocialista párthoz, a párton belüli gyors előrelépése Mesterházy Attila elnöksége idején kezdődött. Karrierjét a párt szekszárdi alapszervezetében kezdte, 2009-ben lett Tolna megyei elnök és 2010-ben országgyűlési képviselő, illetve elnökségi tag. Harangozóval kapcsolatban felmerül a kérdés, hogy ha Gyurcsány Ferenc elutasítottasága 2018-ra az eddigi trendeknek megfelelően a baloldali szavazók körében tovább csökkenne, akkor képes lenne-e ellenállni a DK azon nyomásának, amely az ex-kormányfőt is beemelné egy esetleges választási szövetségbe.

Szintén kérdéses, hogy Harangozó Tamás rendelkezne-e akkora tárgyalási kompetenciával, hogy feltételeket tudjon szabni és megfelelő módon érvényesítse az MSZP érdekeit egy várható szövetségkötési helyzetben. A rövid politikai múlttal rendelkező Harangozónak ugyanis a Demokratikus Koalícióval és az azt vezető, több évtizedes politikai és öt éves miniszterelnöki tapasztalattal rendelkező Gyurcsány Ferencsel kellene alkudoznia a koalíciókötés feltételeiről.

¹¹ <http://propeller.hu/itthon/3209579-molnar-gyula-en-vagyok-legvilagosabb-peldaja-egy-karaktergyilkossagnak>

¹² http://tv2.hu/musoraink/mokka/151322_molnar_gyula_szerint_kozos_polgarmesterjeloltet_kell_allitania_a_harom_p_arnak.html

¹³ http://inforadio.hu/belfold/2016/06/14/harangozo_tamas_fel_kell_dolgoznunk_a_multat/